

ΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡΡ. ΝΤΑΤΕΝ

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ

Όμοιος πέλασε από το δρόμο του Σαιν-Ζαί, δεν μπορεί παρά να σπάθηκε η απότομη τόν ομοιομορπία με τους ματωρούς πυργίστους, από χαμένους εκεί μέσα στην προαιωνία, διασπάζει τον πεδιδάον της Λαύρας, Λίγος όμως ξερούσε σ' όλες τις λεπτομέρειες του το δράμα που ξετυλίχθηκε μία νύχτα στο σκοτεινό βαθείσιωμα της μεγάλης πόλης του πύργου αυτού προ έκατό χρόνων.

Ο πύργος άρχισε στην εγγενή οικογένεια των βαρώνων της Κιρκανίας. Στα τέλη του περασμένου αιώνα τον κατοικούσε ο βαρώνος Άγγελος της Κιρκανίας, άνδρας αρετής ημής ελευθερίας, καλός με τους επισκοπικούς του κ' αγαπητός σ' όλο τον τόπο.

Είχε όμως στην έπισημία του, επιστήμη του, τον Άντρέα Γκοζέν, από όλος το κόσμο τον μουσείο.

Ο Γκοζέν αυτός ήταν σαματάρης σχεδόν, προήγανος και τυραννικός, σκληρός με τους φτωχούς, εκδικητικός κ' αθάνατος. Πιζούταν στις γυναίκες και το χορτάρι όλων του κόσμου, χωρίς όμως και να καταφέρνει ποτέ τίποτε, γιατί όλες τον κορόιδευαν και τον περιφρονούσαν.

Κοντά στον πύργο ζούσε και κάποιος Γιάκοβος Μουασσερόν, επισκοπικός του βαρώνου. Είχε μία κόρη ομοιόμορπη, γνωστή σ' όλη τη χώρα για τη χάρη και την ομορφιά της, με κάτι παιχνιδιάρικα μάτια που σ' τραβούσαν, κ' ένα στασιαστικό κατακόκκινο, σαν το κεράσι.

Πολλές φορές, κατά τη συνήθειά του, ο Άντρέας Γκοζέν δοκίμασε να της αρραβιάσει κ' αυτή, τις ανομίες του, να την αγαπάει σ' η να της πάρει ένα φίλο. Η Ίωάννα όμως -τσι την έλεγαν- αρνήθηκε, κ' αυτός δεν προχώρησε περισσότερο, όχι γιατί φοβόταν, αλλά γιατί πρέμειν καταλήστερη σιωπή.

Ένα βράδι τέλος πούσε βγήει στο ζινίγκι και τη βρήκε μονάχη στο άγροκτήριο, ο Γκοζέν φάνηκε τολαιρότερος. Αλλά η Ίωάννα θύσισε για καλά, και τα φρονιάς ξερά κ' άποτασε :

— Άφήστε με, σας παρακαλώ, ήσυχ, Γ' αστία σας μ' ένοχλούν.

— Ο Γκοζέν έπαυθηκα τότε έπληξε κ' είπε στη νέα με μια φωνή γιομάτη μεταμέλεια και θλίψη :

— Ίωάννα, δεν μ' έννοιασατε. Ό σκοπός μου είναι ίσως. Σας άγατώ, Ίωάννα. Και πριν ζήτισω το χέρι σας από τον Γιάκοβο Μουασσερόν, θέλω να ήμουν βέβαιος ότι δε θα άρνηθήτε.

— Είναι περιττόν να κάμπε ατό το άνοητο διάθημα, του άταύτησε αυτή. Δεν είμαι πια ελεύθερη.

— Αηλαδή ;

— Ναι, είμαι άραβωνιασμένη με τον Εύτζίνο Γκοζιπέ, τον Ξάδελφό μου.

Μιά άστραλή μίσους έβλαψε τότε στα μάτια του Γκοζέν. Σαφέροια τα κατάματα πιερά φρόδια του, και φώναξε :

— Δε θα τον πάρης αυτόν, δε θα τον πάρης !...

— Και ποιος θα μ' έμειδίσει ;

— Εγώ !

Η νέα ξέσπασε σ' ένα γέλιο άκατάχητο και τρανταχτό. Όμοιος από κείνη την όρα η Ίωάννα Μουασσερόν έπρεπε να φοβάται και να φέλιετα από ένα άπονοδο έλδρό.

Την ίδια αυτή εποχή η Γαλλία ήταν άνάστατη. Η έπαναστατική φροσύνη βαίωσαν σ' όλη τη δύναμή της. Ό Λουδοβίκος 16ος ήταν στη φυλακή, η βασιλική οικογένεια είχε συλληφθεί, κ' όλοι οι έγγενείς, για να σωθούν, πέρνασαν στην Άγγλία.

Μαζύ τους έφυγε κ' ο βαρώνος της Κιρκανίας, ο άραβωνιαστικός της Ίωάννας, ο Εύτζίος Γκοζιπέ, κατοικούσε

από χωριό Κοντρέ, στο πατωκό του, πάνω στο δρόμο που έφτανε στο μολό του Τρεβόν.

Ένα βράδι, κατά τα μεσάνυχτα, οι Γκοζιπέ άκουσαν χτύπους στην πόρτα.

— Ποιος είναι ; φώτισε ο πατέρας.

— Φίλος, άπάντησε κάποιος φωνή. Εύτζίε, έλα έξω μία στιγμή. Θέλω κάτι να σου πω και να σου ζήτησω μία μικρή χάρη.

— Αμέσως, άπάντησε ο Εύτζίος, νομίζοντας πως ήταν κάποιος γνωστός του.

Μόλις όμως βγήκε στην αλλη, πριν προφτάσει να πη μία λέξη, βρέθηκε δεμένος, μισομένος και καταλαβε πως τον άραβωναν και τον σέρναν κατά το δρόμο.

Ό θάροθος όμως της καλής άκούστησε, κ' ο πατέρας του νέου μαζί με τον μικρότερο άδελφό του, άρπαξαν ένα γαντάρι κ' έτρεξαν να ιδούν τι συμβαίνει.

Μιά, αλλοίμονο ! Έγασαν πολύ άργά ! Κάτω έξατο μέτρα μαζούτρε, στη μέση του δρόμου, βρήκαν έπιλομένο τον διατετριμένο τον Εύτζίο, με το μίτοπο άνοιχμένο, να κοιμητάει στο άμμο του !...

Οι δολοφόνοι είχαν ξεαποστει.

Την άλλη μέρα το πρωί, στον τόπο του έγκλήματος, βρέθηκε ένα μεγάλο μαζούρι με ξύλινο κεφάλι, πούσε γραμμένο επάνω ένα άρχικό : Α.

Η ύποψιες έπεσαν σ' πολλούς. Άπό Α όμως άρχιζαν τόσα άνόματα ! Κι έπειδή ο Γκοζιπέ εν είχε έκδησες, το έγκλημα λημονήθηκε σιγά-σιγά.

Ο πόνος της Ίωάννας για το θάνατο του καλό της, ήταν άτάστατος. Πένθησε κ' αυτή το θάνατο του μαζί με τους δικούς του και τον έκλαψε σάν άνδρα της.

Αμίλητη και σι χαμένη, άκολούθησε ως το κοιμητήριο την κηδεία του, γονάτισε δίπλα στον άνοιχμένο τόφο κ' απλώνοντας το χέρι πάνω στο φρέστού του, άράστησε από μέσα της να τον εκδικηθεί.

Πέντε μήνες άργότερα, ένα πρωί, κάποιος άγνωστος ζήτησε να ιδη την Ίωάννα. Έρχόταν εν μέρους του Άντρέα Γκοζέν και της έφεανε ένα γραμμα.

«Μόλις τώρα έμαθα, της έγραφε ο Γκοζέν, το θάνατο του διατετριμένου Εύτζίου Γκοζιπέ, και σας παρακαλώ να μου έπιτρέψετε να ένώσω τη θλίψη μου μαζί με τη δική σας. Όσο ζούσε, δεν είχα τόλμησι να ξαναμιλήσω για την άγαπη μου. Τώρα που χάθηκε για πάντα, μπορώ να έλλιξω.» Ένα λόγο πέστε μου, και θα τρέξω κοντά σας.»

Η Ίωάννα έγραψε άμέσως στον Γκοζέν τα έξής :

«Στις 15 του μηνός που έρχεται, τα μεσάνυχτα, θα σας περιμένω στο κοφύρωμα της μεγάλης πύλης του πύργου.»

Έτσι την δοξημένη νύχτα, μόλις άντιχισε κ' ο τελευταίος χτύπος του ρολογιού της μεγάλης έκκλησίας που σήμανε μεσάνυχτα, η σιά του Γκοζέν ξεχώρισε καθαρά μέσα στο φεγγαρόφως. Η Ίωάννα ήταν εκεί και τον περιμένει.

Μόλις έβγασε κοντά της ο Γκοζέν της έλε με κοιμημένη τη φωνή :

— Πώς να πιστώσει να σας ενχαριστήσω γι' αυτή την άπόδειξη της έμπιστοσύνης σας ; Έπιτέλους, έννοιασατε την ειλικρίνεια του φροτά μου !...

Μιά η Ίωάννα του άπάντησε ψυχρά :

— Κάνετε λάθος. Όρθα έδω μόνο και μόνο γιατί ήθελα να σας επιστρέψω το μαζούρι σας...

— Ποιό μαζούρι μου ;

— Το μαζούρι σας, που βρέθηκε δίπλα στο πτώμα του άραβωνιαστικού μου τη νύχτα του τόσο άναδρο του έδολοφονήσατε, είπε μ' άγρια φωνή η νέα.

Ο Γκοζέν τάχασε. Σαστισμένος, τρομαγμένος, άνιαναν να κίχη την παραμυθρότερη σκέψη, άπάντησε, τριμοντας σάν το φύλλο :

— Δεν τον σκότωσα έγώ, δεν τον σκότωσα έγώ, σας άράζωμαι !...

— Έστοι. Πάντως δε θ' άρνηθήτε τολλάχιστον ότι είσατε και οι σεις μαζί με τους δολοφόνους.

Ο Γκοζέν έκοινησε τότε το κεφάλι του, ένωσε τα χέρια του και είπε ίκετετικιά :

— Ίωάννα δεν μ' έννοιασατε... Ό σκοπός μου είναι ίσως, είπε ο Γκοζέν.

— Αυτό είν' αλήθεια, αλήθεια... Βλέπετε, σάς αγαπούσα τόσο πολύ!...

— Κακοφόρε!... Φονιά!... φώναζε τότε η Ίωάννα φρονιασμένη από θυμό και πόνο. Θα τό πληροφορήσει ακριβώς αυτό τό έγγλημα!

Δέν είχε δέ τελειώσει τά λόγια της αιά, και τόσσορες άντορες παραιοστίχων έξαμα στο κατεβαμένο γεφύρι τού πύργου. "Όμοιων εναντίον τού Γκαούν, τόν άρπαζαν στά γερά τους χέρια, τόν έφωζαν ζάτο και τόν έδεσαν παθάρια. "Ο σκληρός έπιστάτης ζητούσε τόσα νά τόν λυτρωθόν, τά είχε χαμένα. Μά κανείς δέν τόν άκούε.

Έξαμα, ή Ίωάννα, χωρίς νά δίνη προσοχή στις κλάψεις του, πρώταζε τούς συντρόφους της :

— Πάρτε τά μεγάλα καρφιά, πού φέρατε μαζί σας, και καρφώστε τον άνοο στη μεγάλη πύλη τού πύργου, σάν ζουζουβάγια!

"Ο κακοφόρος, άκούγοντας τά τρομερά αιά λόγια, σφύλιαζε άπελπισμένα :

— Έλεος!

Μά κανείς δέν τόν άκούε. Οι σύντροφοι της νέας τόν σήκωσαν ψηλά και τόν κάρφωσαν, χωρίς νά μιλούν, στην πύλη τού πύργου, σάν μιά τεράστια μεταλόδα!...

— Καί τοσα, τί δουλειά σου, Μιχαήλ Γκοιτέ, ξανατροσάξε ή Ίωάννα. "Ηθε ή στιγμή νά εκδικηθής τόν αδελφό σου, πού τόν άδικοποίησαν!...

"Ο Μιχαήλ Γκοιτέ πλησίασε. Τά μάτια του έλαμπαν, πετούσαν φλόγες. Νά την έπί τέλους ή ώρα πού τόσο την πόδισε! "Η φωνή του Εντίγιου Γκοιτέ θά ιστορήσει πού νά ήσυχάζη!...

Πήγε μιά άξίνα, την σήκωσε ψηλά, σημάδεψε, την ζιτέβασε απότομα κι άνοιξε στή δυό τό κεφάλι τού κακοφύρου!...

"Η έποχή πού συνέβη ή ιστορία αιά, ήταν τόσο άνήσυχη και ταραχιαία, πού ή ανάκριση γιά τόν θάνατο τού Γκαούν έγινε προχρημα και βιαστικά, χωρίς ν' ανακαλιφθόν οι όρθεσια.

Πιστή στη θήμη τού άγαπημένου της, ή Ίωάννα Μουασερών δέ θέλησε νά παντρευθί τουτέ. Τά τελευταία χρόνια της ζωής της κλεισμένη στο σπίτι της, άπ' όπου, μιά φορά κι έναν καρφί, είχε πωθίσει νά βγή νικρούλα. Δέν έβγαλε σχεδόν ποτέ έξω και πέθανε στα 1841. Τη γρούσια νέα και άνωσα αιά την ιστορία από τό ίδιο της τό στόμα.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΓΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

— Τί έμια, δυστυχισμένη; φωνάει κάποιος ένα φίλο του πού τόν άντάμωσε στο δρόμο. Είχες την εύτυχία νά χρησιμοποιή και ξαναανατρέβασα τόσα;

— Μά πρέπει νά τιμωρηθώ γιά τό σφάλμα πού διέπραξα την πρώτη φορά, τού άπανταί ο χήρος.

Σ' ένα φρεστωράν κοντά στη Βουλή.

Π ε λ ά τ η ς.— Τώρα πού συνειδηταί ή Βουλή, δέν άμφιβάλλο ότι θά κάνει λαμπρές δουλειές...

Ξ ε ν ο δ ο ζ ο ς.— Άχ, άρρηστ με, καίμένη... Δέν τούς ξεφεις τούς βασιλείτες; Αιούτ δέν τρώνε... τρώγοντα άναμεταξό τους!

— Γκαρσόν, γιατί μού έδωσες άβάβαρη πετσέτα;

— Με συγχωρείτε, κύριε, έγινε λάθος. Είνε διπλομένη άνάτοδα!...

Μιά μέρα κάποιος κύριος ζητούσε στο δρόμο από ένα γνωστό του νά τού πληροφορή τού χρέος του.

— Φίλε μου, τού είπε εκείνος, μη μού ζητάς χρήματα, γιατί δέν έχω έδδο!...

— Τό βλέπο δυστυχώς ότι δέν έχεις... αιδώ! τού παρετήρησε ό άλλος.

— Είνε αλήθεια, φουτούσε ό κύριος Κ, έναν φίλο του, ότι αήνο ή Βουλή πρόκειται νά συζητήση τό περί Τέπου νομοσχέδιο;

— Φαινετα νάνα αλήθεια, απάντησε ό άλλος, άφού ή Βουλή έγιάζεται... γιά τόν Τέπο!.

— Κατηγορείται ότι σούφρωσε αιά τό πανοφού! λέει ό πρόεδρος τού δικαστηρίου στών κατηγορούμενων. Τι άπολογείσαι;

— Ψέματα, κύριε πρόεδρε, διαμαρτύρηται εκείνος. "Όταν τό πήρα τό δίπλωσα τόσο καλά, ώστε, καθώς βλέπετε κι' έσείς, δέν είνε ποινθιβά!... σ ο υ φ ρ ω μ έ ν ο !

— Είσαι ζώο! Έλεγε στών ύπνρήτη του ένας ιστοργός. Λέγα φορές θέλεις νά σου φωνάξω γιά νά μού φέρης τά παπούτσια;

— Άν ήταν άπ' τό χέρι μου, κύριε ύπνοργέ, τού άποκριθήκε ό ύπνρήτης, θά σάς... ξ δ ι ν α τ ά π α π ο ύ τ σ ι α άμείσως!.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

"Ένα χαριτωμένο ανέκδοτο τού Φίλιππου Ίωάννου. "Ο οικοπεδοφάκος κληρονόμος. Τά χμρητα της θεωρίας. "Ο Πλούταρχος και ό... Πλουταρχής. "Ο κ. Καφαντάρης κι' ό Καρκαγώνης. "Ο Πατριάρχης Φώτιος και ό τσοπάνης, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

"Ο καθηγητής Φίλιππος Ίωάννου μιά μέρα, βλέποντας στο δρόμο τό γυνό κάποιου φίλου του, ό άποιος είχε πεθάνει πού άλίγον καιρού, τόν έπλησίασε και τόν ρώτησε άν ήταν αλήθεια, ότι είχε καταταγει όλα τά οικόπεδα πού τού είχε άφήσει ό πατέρας του.

— Τί νά κάνω, κύριε καθηγητά, απάντησε εκείνος, είχα μεγάλες ανάγκες...

— "Ω, είτε τότε ό Ίωάννου. Παρατηρώ, ότι τόν μόν πατέρα σου τόν έφαγε ή γή, έσύ δέ έφαγες την γήν!...

Κατά την έπιστράτειν του 1912, πριν κηρυχθί ό πόλεμος, οι λογία από Μεσολόγγι έβαναν θεωρία στός έμειθρους, οι άποιοι δέν ήσαν μόνον χωρικοί, αλλά και έπιστήμονες.

Μεταξύ τών άλλων ήταν και ό κ. Βασ. Δενδρομάης, ό νύν Πρέσβης της Έλλάδος στη Σόφια.

Μιά μέρα ένας λογίας μιλώσε γιά τούς άξιοματικούς τού κατά θάλασσαν στρατού, και άνεφερε τούς βαθμούς του.

— Μιά τόν άνθοιστολοιοφρον, έλεγε, ίερχεται ού ιστοπλοιοφρον, κι μετά τόν ιστοπλοιοφρον ού πλοιοφρον, κι μετά τόν πλοιοφρον ού... πλοιοφρον.

Οί έμειθοι τόν άκούγατε με προσοχή.

— Τού λ πόν!... Έξαλοκόθησε ό λογίας, τί θά κάν'; άταν δις έβαν... πλοιοφρον, ισύ Δενδρομάη!

Και ό κ. Δενδρομάης τού απάντησε:

— Θά τόν... διαβάσω, κύρ λογία!

Περαιτόν νά ξεηρήσουμε, ότι έρωζοίκετο περί απλοτάχων!

"Όταν ό κ. Καφαντάρης, κατά τόν Σεπτέμβριο τού 1926, έπέστρεψε από την προεκλογική περιόδια του στη Μικεδονία και τί Θράκη, έβιμε μιά νύχτα στη Λάρισα.

"Επειδή τότε γινόταν στη Λάρισα ή έτησια μεγάλη έμπορική πανήγυρις, ό κ. Καφαντάρης θέλησε νά την έπισκεφθί.

Έκει λοιπόν πού περιεδιάβαζε μέσα στούς πωλητάς, πλησίασε ένα Καρκαγώνη χωρικόν και τού είπε:

— Μεγάλο πού τό πανηγύρι σας!

— Χαρά! Πούδ μεγάλο, άφέντη!

— Και διασκεπώτε πολλές ήμερες, πατριώτη;

— Ισα με διακαπνίη—είζονε; μείρι!

— Κα πούλιν έδώ άτ' όλα, Ξ;

— Άτ' όλα! "Απού γάδαρον, μί τό συμπάθειον, μέχρι βόλνα!... απάντησε ό άφελής χωρικός.

"Όταν ό νύν Πατριάρχης Φώτιος ήταν Έπίσκοπος Ειρηναπόλεως, στην Κοζάνη, μιλώσε μιά μέρα με έναν χωρικό από τά Σέρβια και τόν συμβούλεσε νά φυλάη τόν λόγο τού Θεού.

— Λοιπόν, καλέ μου άνδρω, τόν ρώτησε κατόπιν, φυλάτεις τίς έντολές τού Θεού;

"Ο χωρικός, ένας άφελής τσοπάνης, τού απάντησε τότε:

— "Οχι, άγιε Δέσποτα!

— Πούδ κακά κάνεις. Φυλάτεις τουλάχιστον τά διάγματα της ιεράς ήμυν θρησκείας;

— "Οχι, άγιε Δέσποτα!

— "Ε, τότε, τέκνον μου, τί φυλάτεις λοιπόν;

— Φυλάω τά... προβάτα μου, άγιε Δέσποτα!...

"Όταν ό Έλληνικός στρατός προήλανε καιά της Θεσσαλονίκης, ό Άξιος πλημμυρίσας παρά τό χωριό Βαλμάδες, είχε άποκλείσει έξω τόν πρώτο λόγο σκαπανέου τού δεκάτου συντάγματός Λαρίσης. Έπί τρεψ ήμερες προσπαθούσαν οι άνδρες νά διορθώσουν μιά μισοκαλασμένη γέφυρα, μιά τό νερό δέν τούς άφινε. Οι σκαπανές πήγαυαν νά σκάσουν συλλογίζόμενοι ότι ό άλλος στρατός βασίζοταν στη Θεσσαλονίκη, ενώ αήτοι ήσαν άποκλεισμένοι στις λίστες τών Βαλμάδων. Τόση μάλιστα ήταν ή πίερα κι' άτελειψια τών τρωαοσίον άνδρών τού λόγου, ώστε ό λοχαγός Κομμονισπόυλος, από τό θυμό του, έβγαλε τό πιστόλι του και πυροβόλησε τό... ποτμή τρεψ φορές!... Την άλλη ήμερα τέλος τό πέρασαν με άραμαδάς!...

ΑΡΜΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— "Ο γάδαρος έπεσε στην άποθήκη με τί βρομή κι' είπε: «Κάλο έδδο, παρά σ' άχοφους».

— Μιά μέρα πού γράφε ό γάδαρος τού εσαν: Τί ώραία φωνή έχεις! Κι' από τότε όλο γαρίζε.

— Ρώτησαν τό γάδαρο: Πού είνε τό σπύ σου; Κι' έξείνος άποκριθήκε: Ρώτηστε τό ραδδί!...

